

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 8 K, Fél-
évre 4 K, Negyedévre 2 K aranyértékben

Megjelenik
havonta kétszer

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVAT:
Budapest, I., Országház-utca 30.

*Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Helyzetünk és teendőink

Irta: SZVOBODA REZSŐ alezredes

A vesztett háború, a forradalmak és Trianon magyar hazánkat a sír szélére sodorták. Hazánk mostoha sorsa a mi sorsunkat is mostohává tette.

Ha a szülőföld, a haza szeretetének ösztönös, de fenségesen nemes érzete eddig nem tanított volna reá, az utóbbi évek véresen szomorú tapasztalatai kiáltóan tárják elibénk megdönthetetlen igazság gyanánt azt, hogy egyéni boldogulásunk — ha boldogulásunkat tisztességes alapon keressük — hazánk jó vagy balsorsától függ. „Áldjon vagy verjen sors keze, itt élned s halnod kell!” mélysegebb igazságot tartalmazó szavak, mint azt közönségesen gondoljuk.

Tudjuk, érezzük, hogy a csakis személyes, csakis egyéni munkálkodásunk, erőfeszítéseink, ha magasabbrendű közös cél kereteibe — a haza érdekeinek szolgálatába — nem kapcsolódnak, oly törekvések csupán, melyek boldogulásunkat tartósan és megbízhatóan nem képesek előmozdítani.

Nem tudok elképzelni oly testi élvezetet, oly lelki gyönyört, mely csekély néhány pernyi időnél tovább feledtetni tudná gyászos helyzetünket. Nincs az a kincs, nincs az a vagyon, mely az ország jelen helyzetében a magyar léleknek megnyugvást hozhatna.

Visszapillantok az 1918. év utolsó hónapjaira és az 1919. év első felére, látom szörnyű elesettségünket, szomszédainknak gyűlölettel fűtött kapzsi mohóságát. Lehetetlen meg nem állapítanom azt, hogy a magyarság szégyenletes letargiájában is erőt mutatott, erőt jelentett szomszédaink, ellenségeink szemében. Ezen erő, bár életet és lelkeket emésztő vörös deliriumban emésztődött, mégis sokáig tartotta vissza az oláhokat a Királyhágónál, csúfosan verte a cseheket, megtorpantotta a tagadhatatlanul vitéz szerbeket. Ezen erő, deliriumából felocsudva, támasztotta fel a Nemzeti Hadsereget, ezen erővel számoltak a trianoni bölesek, amikor Magyarországot még nem merték egészen felosztani. Elhíhet mindenki, hogy nem az igazságosság, nem a méltányosság kiáltott vétót a csehek, az oláhok és a szerbek mohóságának, hanem annak felismerése, hogy nagyobb magyar területeknek bekebelezése csakis árthatott volna a békediktáto-

rok protegáltjainak. Szinte hallom, amint a nag hatalmú protektorok csitítgatják nagyévtávú famulusaikat, mondván: egyelőre elég lesz enni.

„Egyelőre“! Alljunk csak meg e szónál és té jünk vissza gondolatainkkal az összeomláshoz — azt követőleg egészen Trianonig.

A Magyarországgal kötött legelső (Diaz-fél fegyverszüneti szerződésben még szó sem volt magyar területek kiűritéséről vagy feladásáról. De jött aztán a fokról-fokra való züllés és jött a züllés nyomában a bennünket egyre szűkebb határok közé szorító fegyverszüneti szerződések diktátumok, jött valamennyiünk letargiája ny man a vörös téboly, mely aztán annyira fejb kolintott bennünket, hogy lassan, lassan mégis fo ocsudtunk bűnös tespedtségünkkel s ezen felocs dás nyomában támadt fel a Nemzeti Hadsereg, má már későn, mert rettenetes erővesztésünkben nyugodtan fejünkre merték olvasni a trianoni ítéletet.

Ismételjük e szót „egyelőre“; mert naiv emb az, aki azt hinné, hogy Benes, Pasic, Bratjar balkáni vagy miféle más nagyságok felad tukat a trianoni békével megoldottnak gondolja „Egyelőre“, igen egyelőre, míg a magyar gerin a reá nehezedő úgynevezett béke és a békében fo lalt súlyos gazdasági nyomás hatása alatt me roppan, mikor a magyarnak szemforgatóan raf. nált és mesterséges lezüllesztése majd könnyű megszerezhető prédát ígér. Igen! Akkor . . . addig, csak türelem, hű csehem!

Kassandrá, a trójai királyleányt kikacagtá mikor Trója vesztét megjósolta, ha a falovat város falain belül engedik; kikacagták, megőrü s Trója elpusztult. Aki komolyan mérlegeli a j lent s a jelenségeket higgadt elfogulatlanságg bírálja, bizony kikerülhetetlenül feltámad benne Magyarország sorsára nézve is a kassandr jóslat.

Mondhatná talán valaki: a multakban töb ször volt széjjeltépve Magyarország, mégis ism telten talpraállott; hivatkozhatik arra, hogy a ország hegy- és vízrajza elemi erővel rendeli eg gyé a Kárpátok koszorúza területet.

Ezek nyomós érvek, az igaz, de erejük ne rendelkezik a bizonyosság erejével éppen csakis magyarság javára. Az elbukások utáni talpraáll sok csak az életerő szívóssága mellett szólunk, c nem bizonyítják azt, hogy e szívósság kimeríth tetlen. A földrajzi fekvés, a hegy- és vízrajzi al kulások közepette bizonyos földrészek egymásr utaltsága még nem jelenti egyúttal azt, hogy eze földrészeknek mindig egy és ugyanazon népet ke uralniok.

Ezek szerint tehát komoly intellektus kell elfogadnunk azon megállapítást, hogy a Duna-Tisza medencéje, a Kárpátok övezte terület a jelenleg rajta osztozkodó népek közül azt a népet fogja uralni, amely azon erősebb akarattal, nagyobb munkával, több életrevalósággal, határozottabb faji öntudattal és céltudatos összetartással a szellemi és anyagi fölényt megszerzi.

Eszembe jut egy gyönyörű költemény; sajnos egyes szavai most már nem helytállóak, mégis van egy gyönyörű szép sora, melyért itt helyesnek tartom idézni:

„Szép vagy, ó hon,
Bérc, völgy változnak gazdag öledben,
Téridet országos négy folyam árja szeli,
Am természetből mindez lelketlen ajándék,
Naggyá csak fíaid szent akarattja tehet.“

„Naggyá csak fíaid szent akarattja tehet.“ Ez a verssor valóban megérdemli a sokszori ismétlést, megérdemli, hogy értelmét mélyen a lelkiünkbe véssük, mert ez a nehéz, de biztos kulcsa az „egész Magyarország“ mennyországának.

„Szent akarat“. Talán jellemzésül állíthatnók fel kapcsolatban a „sacra egoismo“ (szent önzés) kifejezéssel a magyar és az olasz lélek közötti különbség megbírálásánál.

„Szent akarat“, súlyos mélyértelmű fogalom. Mit és hogyan kell hát akarnunk?

Tudnunk kell azt, hogy Csonkamagyarország nagyon az útjában áll más nemzetek expanzív törekvéseinek, de a létfentartási erőforrások csekély-sége és egyoldalúsága következtében önönmagában is erősen nélkülözi a fenmaradás anyagi lehetőségeit. Akiben ennek elgondolása és megértése a haza mélységes szeretete folytán megdöbbenést, de egyúttal komor elszántságot is nem ébreszt, azt legalább önzése és anyagiassága ejthetné gondolkodóba, ha józan gondolkodó és számító képességétől meg nem fosztotta a könnyű életmód vágya és az ennek nyomában fejlődött könnyelmű, sőt léha élet; tudhatná az ilyen ember is, hogy egy nyomorgó vagy pláne feldarabolt országban a nemesebb irányú kultúrélet elfojtásán felül az anyagi elnyomás is cél az idegen államba kebelezett területeken. „Áldjon vagy verjen sors keze, itt élned s haldnod kell“ nem csak az idealistáknak, de az anyagias gondolkodásúaknak is szóló inlelem.

Akarnunk kell tehát — és pedig kivétel nélkül minden magyar embernek — az ország talpraállítást és területi integritását.

Ha ezek elérésére törekedni kötelességünk, akkor keresnünk kell az utat és módot, hogy törekvéseinket megvalósíthassuk.

Régi, mélyesen igaz mondás az, hogy „Historia est magistra vitae“ (Történelem az élet mestere). Gondolkodjunk tehát csak egy kicsit, vajjon mire tanít bennünket a történelem, mire tanít bennünket az utóbbi esztendőknél most rajzolt komor képe?

Kutatok egy gondolat után, mely legáltalában foglalhatná magában a világtörténelem leg-hatalmasabb államai kifejlődésének indítékait és nekünk magunkra hagyottaknak, elesetteknek csodatevő gyógyítószereit lehetne.

Akármely kort, bármely nép történetét nézzük is, két megdönthetetlenül szilárd igazság tárul

minden nép keletkezésénél, fejlődésénél, nagyra növekedésénél, lejtőre jutásánál és elpusztulásánál a legfőbb motivumok gyanánt szemünk elé és pedig az egyik igazság az, amit a latin oly lapidárisan kifejez: „Concordia res parvae crescent, discordia maximae dilabuntur“ (egyetértés által a kicsiny dolgok nőnek, egyenetlenséggel a legnagyobbak is összeomlanak); a másik igazság pedig az, hogy: „Minden ország támasza, talpköve a tiszta erkölcs“.

Az összetartásban rejlő erőről hosszabban tárgyalni — úgy gondolom — szalmacséplés lenne; annyira tudjuk és érezzük az összetartás óriási fontosságát. Hogy mégis, miért nem tartunk össze és mi módon kell fejlesztenünk az összetartást, arról majd később szölok.

A tiszta erkölcs, vagyis a jellemzők fontosságának lélektani magyarázata egyszerű és kézenfekvő. Egyedül a tiszta erkölcs képesíti sőt kényszeríti az embert a nemes, a teljes jellemzilárdság elsajátítására. A hit, az önbizalom, a másokban való bizalom, az igazságra való becsületes törekvés, a meggyőződés szilárdsága, keclelességtudás, akarat-erő, áldozatkészség, közszellem és egyetértés, a hozzátartozók, az embertársak szeretete, a hazaszeretet, az istenfélelem erényei mind-mind a jellemnek képezik egy-egy alkotórészt. A tiszta erkölcs a jellemnek mindezen alkotórészeit fokról-fokra neveli és növeli és ezért csakis a tiszta erkölcs jegyében fejlődő jellem képes magának nemes és magasan álló ideálokat, eszményeket alkotni, mely ideálok az ember saját énjén felül állva annál sokkal nagyobb szerű voltuknál fogva, de mégis a nagy jellemű ember lelkében lakozván, őt szinte emberfeletti cselekedetekre sarkalják és képesítik.

Adva van tehát talpraállásunk két legfontosabb tényezője: az egyetértés és az erkölcsös jellem-erő.

A magyarnak — sajnos — a multakban sem volt erénye az összetartás s e téren az állapotok az existenciális kérdések rendkívüli mostohasága miatt ma még jobban elmergesedtek.

Sorsunk mostohasága, a jövődő bizonytalansága lefokozza életkedvünket és ingerlékenységét. Az élet derűje nem lakozhatik bennünk s mint az indisposícióval küzdő művész, vagy író, feladatunkkal meddő küzdelemben vagyunk; sorsunk jobbrafordulásába vetett bizalmunk lankad, ön-magunkban, főleg embertársainkban való bizalmunkat elvesztjük. Az emberek áskálódással, másokhoz való dörgölődéssel és más árutakon keresik boldogulásukat és kevesen vannak azok, akik boldogulásukat a becsületes kötelességteljesítés útján keresik. Túlságosan megszoktuk, hogy boldogulásunk alapjait és indító okait a körülményekben, a sorsban, a legkevésbé pedig önönmagunkban keressük. Önbizalmunk, önértékelésünk nem áll helyes alapon, ön-magunk túlértékelésére könnyen kaphatók vagyunk; a másokban való bizalom és a mások megbecsülése pedig, ami az összetartás tulajdonképeni alapját képezné, a legtöbb esetben minimális. A sok megszólás, pletyka, rágalmozás elég szomorúan tanúsítja társadalmunk ezen kórságát.

(Folytatjuk.)

Az új csendőrségi Szolgálati Utasítás

(Vége.)

A IX. fejezet a felszólított szolgálatot szabályozza. Részletesen és egyenként felsorolja azokat a hatóságokat és hatósági személyeket, amelyek illetve akik a csendőrségnek felhívást adni jogosultak. Ezek: a kormánybiztosok és a kormánybiztosi teendőket megbízott főispánok, az alispán és helyettese, a kir. bíróságok, a kir. ügyészségek vezetői és azok helyettesei, a vizsgálóbírák, az illetékes járás főszolgabírája és annak helyettese és végül az államrendőrségi kapitányságok vezetői és azok helyettesei, de hatóságuknak csak azon a területén levő csendőrökkel szemben és csak azon területen teljesítendő szolgálatra, amelyen a közbiztonsági szolgálatot a csendőrség látja el. Közvetlen megkeresést intézni jogosultak: az idegen közigazgatási és rendőri hatóságok, a letartóztatási intézetek igazgatóságai, a határ- és vámhatóságok, pénzügyi-, adó- és postahivatalok; a m. kir. honvédség, vámórség, folyamórség, államrendőrség és pénzügyőrség szolgálatban álló tagjai, járőrei, ezek fölöttes hatóságai (parancsnokságai) és végül a köz-ségi előljáróságok.

Minden más hatóság a csendőrséget csakis az illetékes főszolgabíró útján veheti igénybe. A felhívási vagy megkeresési joggal bíró hatóságok és hatósági személyek ezen jogukat más hatóságra vagy személyre sem esetenként sem általánosságban át nem ruházhatják. Nem illetékes hatósági személyek, továbbá magánegyének felszólításait mindig csak feljelentésnek kell tekinteni.

A felhívás mikénti teljesítéséért az eljáró csendőr felelős, a felhívó hatóság tehát a felhívás mikénti teljesítését meg nem határozhatja. A szolgálat eredményét a felhívó hatóságnak csak akkor kell bejelenteni, ha az azt kifejezetten kívánja.

Annak ellenőrzése, hogy a csendőrség feladatát nem képezi vagy meg nem engedett szolgálatra igénybe ne vételessék, a járásparancsnok feladatát képezi, kihez a felhívások (a fogalmazványokkal együtt) láttamozás végett hetenként felterjesztendők. Aggályos felhívásokat a járásparancsnoksághoz azonnal fel kell terjeszteni, a döntés leérkezéig a felhívás teljesítését függőben kell tartani. A csupán alakilag (pl. kifejezéseikben, irmodorukban stb.) kifogásolható felhívásokat teljesíteni kell és csak foganatosítás után kell őket elbírálásra felterjeszteni. A járásparancsnok a hozzá felterjesztett felhívásokat azonnal elbírálja és erről úgy a felhívó hatóságot, mint az érdekelt őrsparancsnokságot értesíti, az összes iratokat pedig a kerületi parancsnoksághoz terjeszti fel, amely azokat hivatalból felülbírálja; — ha a járásparancsnok döntésével egyetért, akkor azt jóváhagyja míg ellenkező esetben hivatalból megváltoztatja és erről úgy a járásparancsnokságot mint a felhívó hatóságot értesíti.

A felszólított szolgálatnak egyik neve a karhatalmi szolgálat. A csendőrséget karhatalom gyanánt csak akkor szabad igénybe venni, ha hatósági eljárásnál ellenszegülés fordult elő vagy ilyenféle nyomós okok alapján tartani lehet, amint az igénylés alkalmával határozottan kifejezésre kell juttatni. Csendőrségi karhatalmat szükségtelenül vagy

nem eléggé indokolt esetben igénybevenni nem szabad.

A csendőrséget karhatalmi szolgálatra rendszerint csak a saját működési területén szabad alkalmazni, ezen területen kívüli alkalmazást kivételek esetekben a belügyminiszter rendeli el.

A hatósági személyek mellé karhatalom gyanánt kivezényelt csendőr a hivatalos eljárás joga vagy jogtalan voltának elbírálásába nem boacsákozhatik. Ha azonban a hatósági személy részéről tartott eljárás törvénytelenége vagy szabálytalan sága nyilvánvaló és azzal a csendőr kérelme dacára sem hajlandó felhagyni, úgy a karhatalmi segítségnyújtását azonnal be kell szüntetni, az esetet pedig az őrsparancsnoknak szóbelileg be kell jelenteni.

Karhatalom kivezénylésére jogosítva vannak az őrsparancsnok saját létszáma erejéig, a járásparancsnok a székhelyén rendelkezésre álló létszám erejéig, illetve, ha összpontosítás válik szükségessé legfeljebb 20 főnyi létszám erejéig, a vármegye csendőrparancsnok 120 főnyi létszám erejéig és végül a csendőrkerületi parancsnok a saját állományából kivezényelhető létszám erejéig.

A kivezénylendő karhatalom számerejét mindig a kivezénylő csendőrparancsnok határozza meg aki felelős azért, hogy a karhatalom olyan erős legyen, hogy feladatának minden körülmények között meg tudjon felelni. Karhatalmi szolgálatot elsősorban a vármegyei csendőrököt kell felhasználni; 20 főnél nagyobb karhatalmat minden körülmények között tiszt parancsnoksága alá kell helyezni.

A fogolyörizeti és fogolykísérő szolgálatot a tervezet rendkívül részletesen szabályozza.

A foglyokat rendszerint annak a hatóságnak kell átadni, amely azok elfogását vagy elővezetését elrendelte, vagy amelyhez a fogoly ellen megszerkesztett tényvázlat címezve van. Fogolykísérőket lehetőleg úgy kell úthandítani, hogy a foglyot rendeltetési helyükre való megérkezésük után azonnal átadhassák. Ha azonban ez nem volna lehetséges, akkor a foglyot további őrzés és átadás végett a helyi őrsnek kell átadni.

Olyan foglyokat, akiknek a csendőrség által való kísérése egyáltalában tiltva van (beteg- és elmebajos egyének, helybeli cselédszökevények, toloncok stb.) a hatóságtól átvenni nem szabad.

Fogolyörzés csakis a csendőrlaktanyában és csakis szobában foganatosítható. Ha községi vagy közigazgatási fogda rendelkezésre áll, akkor a csendőrség azon foglyait, akiknek megszökésétől tartani nem kell, ezekbe a fogdába is be lehet zárni, esetleg az őrzésüket is községi közegekbe lehet bízni, az őrsparancsnok azonban a fogolyért ebben az esetben is teljes felelősséggel tartozik. Fogolyörzésnél meg van engedve, hogy a fogoly kezéinél vagy lábainál fogva a kézibilincsel valamely szilárd tárgyhoz köttessék, úgy azonban, hogy az őt sem az ülésben, sem pedig a fekvésben vagy alvás-ban ne gátolja.

A X. fejezet a személyi szabályokat tartalmazza. A csendőrséghez beosztott hadbírákra, orvosokra és állatorvosokra a honvédség hason egyénei részére fennálló szabályzatok nyerne értelemszerű alkalmazást, a tervezet tehát csakis a csapatállományú csendőregyének személyi szabályait tartalmazza.

A járőrtárs és a járőrvezető szabályai alapjukban véve azonosak a most érvényben levő szabályokkal. Említésreméltó a tervezet azon rendelkezése, hogy a járőrvezető szolgálatának tartama alatt, illetve mindaddig, amíg járőrvezetői minőségben működik, rendfokozatára való tekintet nélkül, a járőrvezetői jelvényt köteles viselni.

Az őrsparancsnokot a kerületi parancsnok nevezi ki. A kinevezést, illetve az esetleges felfüggesztést, felmentést stb. állományparancsban ki kell hirdetni. Az őrsparancsnok őrsének és őrskörletének állapotáért teljes mértékben felelős. Az őrsparancsnok köteles őrskörletének minden pontján minden 8 héten bármilyen szolgálattal kapcsolatban megjelenni, új állomásra való áthelyeztetése esetén őrskörletét legkésőbb 4 hét alatt teljesen le kell portyáznia.

Az őrsparancsnoknak az alárendeltjeivel való túlbizalmas pajtáskodást feltétlenül kerülnie kell. Alárendeltjeit szolgálaton kívül sem szabad tegeznie. Az őrsparancsnoknak mindig arra kell törekednie, hogy őrsállomásának és őrskörletének társadalmában magának szolgálaton kívül is olyan helyet biztosítson, amely mindenki által becsült állásának megfelel. Helyes magatartás és viselkedés, valamint kellő tapintat és szerénység mellett ez a tapasztalat szerint mindig sikerül is anélkül, hogy az őrsparancsnoknak magát valamely társaságra reáerőszakolnia vagy abban anyagi erejét meghaladó szerepet vinnie kellene.

Az őrsparancsnok személyi szabályait a tervezet a következő sorokkal végzi: „Sok évi tapasztalat által igazolt, megdönthetetlen tény, hogy ott, ahol az őrsparancsnok hivatása magaslatán áll, ahol alárendeltjeit lelkiismeretesen felügyeli és vezeti, szolgálatbani és azonkívüli magatartásukat és magaviseletüket állandóan jóakaratu figyelemmel kíséri, helytelenkedést, rakoncátlanságot és különösen fegyelmetlenséget meg nem tűr és végül saját magatartása és magaviselete által alárendeltjeinek mintaképül szolgál, ott zavar, kihágás és rendetlenség csak a legritkább esetben fordul elő. Ezért ott, ahol ilyesmi előfordul, a hibás csendőr felelősségrevonásán kívül mindig megállapítandó és megtorlandó az őrsparancsnok esetleges mulasztása is.”

A járásparancsnok helyettes kötelei általánosságban nem szenvedtek változást.

A járásparancsnok alárendeltjeinek alosztályparancsnoka. Feladata: alárendelt őrszeit a közbiztonsági és a belszolgálat teljesítésében ellenőrizni és irányítani, alárendelt legénységét fegyelmezni, oktatni és nevelni és általában mindazon katonai természetű feladatokat elvégezni, amelyek reá mint alosztályparancsnokra hárulnak. A közbiztonsági szolgálat ellátásában, az őrsök általános működésében, az őrsparancsnokok és az egyes csendőrök magatartásában, fegyelmeztségében, szakképzettségében és egyáltalán az alosztály állapotában észlelt minden olyan hiányosságért, amely a kellő fegyelmezés, oktatás vagy ellenőrzés hiányára vall, elsősorban a járásparancsnok felelős.

Az, hogy a járásparancsnok mint tiszt a közbiztonsági szolgálat teljesítésében részt nem vehet, nem jelenti azt, hogy ő az őrsök közbiztonsági tevékenységének csupán felelősség nélküli szemlélője

legyen, ellenkezőleg, a járásparancsnok a közbiztonság állapotáért is felelős annyiban, hogy területén aránytalanul sok kiderítetlen esetnek, a csendőrség elleni gyakori panaszoknak, a megelőző szolgálat hiányára valló meglepetésszerű és nagyobbarányú közbiztonsági zavarnak stb. nem szabad előfordulnia.

A járásparancsnok állomáshelyét kéthetenként egyszer és legfeljebb 24 óra tartamára elhagyhatja, tartozik azonban távollétét a vármegyei csendőrsparancsnokságnak bejelenteni.

Ha a járásparancsnoksághoz még egy tiszt van beosztva, akkor annak teendőit a járásparancsnok határozza meg. Minden olyan ténykedésre, melyre a járásparancsnok kiszállani jogosult vagy köteles, a beosztott tisztet is kirendelheti, ha csak a járásparancsnok személyes kiszállása elrendelve nem volt, vagy szükségesnek nem látszik.

A nyomozó szakasz parancsnoka százados, aki a kerületi parancsnokság törzséhez van beosztva és a kerületi parancsnokságnak közbiztonsági ügyekben előadója is. A nyomozó szakasz parancsnoka személyi és fegyelmi tekintetben a kerületi segéd-tisztnak van alárendelve.

A nyomozó szakaszparancsnok felelős azért, hogy a kerület területén a különleges szolgálat minden tekintetben kifogástalanul és célirányosan vezettség, főleg pedig, hogy az őrs- és járásparancsnokoknak különleges szolgálat kivezénylése iránti kérelmei azonnal teljesíthetők. A nyomozó szakaszparancsnoknak a különleges szolgálat teljesítésében személyesen részt vennie nem szabad, tevékenysége csak az ellenőrzésre terjed ki, amelyre — ha azt állomáshelyén kívül teljesíti — a kerületi parancsnokság rendeli ki és amelyet szükség esetén polgári ruhában is teljesíthet.

Minden nyomozószakaszhoz egy I. oszt. tiszt-helyettes van szolgálatvezető gyanánt beosztva, kinek kötelei általában az őrsparancsnok köteleivel azonosak.

A kerületi, vármegyei- és vármegyei csendőrszkola parancsnokok, a beosztott törzstisztek és végül a segéd-tisztek személyi szabályai általában megegyeznek a jelenleg érvényben levő szabályokkal.

A tervezet a jelenlegi Szolgálati Utasítást, az Általános Szolgálati Határozványokat, a Különleges Határozványokat és a Laktanyaszabályzatot magában foglalja, ezen utasításokat tehát megjelensége alkalmával hatályon kívül fogja helyezni. Hasonlóképpen hatályon kívül helyez minden eddig megjelent olyan parancsot vagy rendeletet, mely a tervezetben szabályozott kérdéseket szabályoz vagy magyaráz.

A tervezetet általánosságban vagy annak egyes rendelkezéseit az utasítás szellemével össze nem egyeztethető módon magyarázni, önkényesen értelmezni, abban elő nem irt dolgokat követelni és végül az utasítás egyes rendelkezéseit magyarázó vagy értelmező parancsokat kiadni nem szabad. Az utasítást magyarázó magánművek és segédletek a csendőrség körében csak a m. kir. belügyminiszter engedélyével terjeszthetők.

A csendőrség minden tagjának jogában áll bármely szolgálati vagy a szolgálatot érintő kérdésben felsőbb rendelkezés nélkül is bármikor javas-

latot tenni. Ilyen javaslatokat közvetlenül a m. kir. csendőrség állandó tanulmányi bizottságához kell beterjesztetni.

Ezek a tervezet lényegesebb olyan rendelkezései, amelyek a jelenlegi utasításból vagy hiányoznak, vagy pedig másként vannak szabályozva. Ezek mellett a tervezet természetesen számos kisebb változtatást és módosítást is tartalmaz.

A tervezetre a m. kir. belügyminiszter a kerületi parancsnokságoktól folyó évi december hó 1-ére kért véleményét. Tekintettel arra, hogy a kerületi parancsnokságoktól, nemkülönben az idegen miniszteriumoktól stb. beérkező vélemények feldolgozása egy-néhány hónapot szintén igénybe vesz, az utasítás véglegesen valószínűleg csak a jövő év második negyedében fog életbe lépni.

A táborigénységről

Irt: PINCZÉS ZOLTÁN százados

(Végo.)

A Harcászati Szabályzat rendelkezései alapján megszerkesztett táborigénységi utasításnak a táborigénységi szolgálatot nemcsak általánosságban, hanem részleteiben is pontosan szabályozni kellene.

Mindenekelőtt szükséges, hogy a táborigénységi tisztek és a táborigénységi szolgálati jogait az utasítás kétséget kizáró módon megállapítsa és biztosítsa.

A háború alatt érvényben volt táborigénységi utasítás a táborigénységi tiszteket „magasabb rendészetű közegek”-nek nevezi, amiből következik, hogy a táborigénységi szolgálatban a tiszteknek nemcsak irányítólag hanem cselekvőleg is részt kellett venniük. Ezt a háború tapasztalatai alapján a magam részéről is helyesnek tartanám. Azok a kétségkívül helytálló indokok, amelyek folytán a Szolgálati Utasítás a csendőrtiszteket a közbiztonsági szolgálatban való aktív részvételt a békeviszonyok között megtiltja, a harc téren csak részben állanak fenn, nincsen tehát semmi akadálya annak, hogy a táborigénységi tiszteket (de csak a századparancsnoknak és a beosztott alant tiszteket) a táborigénységi szolgálat egyes teendőinek személyesen való teljesítése is megengedjék, illetve, hogy egyes teendők kizárólag a tisztek feladatává tétessenek.

Ezek a feladatok a következők volnának:

a) a csendőrlégénység szolgálatának és általános működésének ellenőrzésével kapcsolatban az utasításban foglalt és esetenként kiadott rendelkezések betartásának időnkénti személyes ellenőrzése;

b) fontosabb feladattal megbízott táborigénységi alakulatok vagy nagyobb járőrök fölötti parancsnoklás személyes átvétele. (Különösen útközvetek alatt, visszavonulás alkalmával, menekültek eligazításánál, ellenséges hivatalok, pénztárak lefoglalásánál stb.);

c) a táborigénységi híráskodás gyakorlása;

d) fontosabb nyomozások személyes vezetése, különösen, ha abban tisztek (hasonrangúak) is érdekelve vannak;

e) vasúton utazó egyének igazolványainak időnkénti való személyes ellenőrzése és végül

f) a hadművelési területről a hadtápterületre és

viszont, illetve a hadtápterületről a mögöttes országba szóló kivételes utazási igazolványok kiállítása. (A hadművelési, illetve hadtápterületen belüli való utazást az állomásparancsnokságok engedélyeznek.)

A táborigénységi részére a következő jogokat kellene biztosítani: 1. figyelemztetés, illetve a parancsnok figyelmének a kihágásra való felhívása; 2. igazoltatás; 3. feljelentés; 4. kikérdezés; 5. házkutatás és személymotoszás; 6. tárgyak őrizetbe vétele; 7. elfogás; 8. megbilincselés; 9. fegyverhasználat.

Elengedhetetlenül szükséges, hogy ezek a jogok a táborigénységi kivétel nélkül mindenkivel, tehát pl. tisztekkel szemben is megillessék, mert a táborigénységi jogainak tisztekkel szemben való korlátozása a tiszt egyenruhába öltözött kémek zavartalan működését nagyban elősegíti. Igen természetes, hogy a táborigénységi tisztek a tiszt tekintély megóvására minden körülmények között különös figyelemmel kell lennie és így pl. a megbilincselést, házkutatást, személymotoszást stb. tisztekkel szemben egyáltalán nem, vagy csak pontosan meghatározott végső esetben volna szabad alkalmaznia.

A hűnévelési eljárást igénylő feljelentéseket a táborigénységi tiszteknek mindig a saját századparancsnokságához kellene megtenni, mely azt felülbírálna és illetékes helyre továbbítaná. Kisebbségi (kihágási) ügyekben a táborigénységi tisztek csak szóbeli feljelentést tennének. A házkutatást és személymotoszást nem lehet — különösen a hadművelési területen levő polgári lakossággal szemben — szigorúan perrendtartás határozványai szerint szabályozni mert a különleges viszonyok ezen a téren is különleges jogokat tesznek szükségessé; őrizetbevétele perrendszertől hűnévelésen kívül főként a jogtalanul birtokba vett vagy talált saját és ellenséges kincstár tárgyak jönnék tekintetbe; az elfogás joga a bűntettek tettesein kívül az összes, magukat igazolva nem tudó és alosztályuktól igazolatlanul távollevő egyénekre is kiterjesztendő volna; végül a fegyverhasználat joga teljesen a Szolgálati Utasítás (tervezet) rendelkezései szerint volna szabályozandó, egyrészt mert az nézetem szerint a harc téren is megfelel, másrészt, mert azt a csendőrlégénység már békeszolgálatából ismeri s így nem kellene épen ezt a legfontosabb jogát a táborigénységi szolgálatban újra tanulnia. A fegyverhasználat esetek elbírálását egy háromtagú bizottság úgy eszközölné, mint békében; a bizottságban egy hadbírónak és egy csendőrtisztnak okvetlenül benne kellene lennie.

A táborigénységi fegyelmelet kizárólag saját előjáróinak volna alárendelendő és mindennemű szolgálati ténykedéséért is kizárólag saját előjáróival szemben volna felelős, az illetékes parancsnoki jogot azonban vele szemben a beosztás szerinti illetékes honvédsparancsnok gyakorolná.

A Harcászati Szabályzat a táborigénységi szolgálatot — mint már említettem — rendfenntartó ellenőrző, úrendészetű, egészségügyi rendészetű és biztonsági szolgálatokra osztja. Ezen felosztás figyelembe vétele mellett a táborigénységi általános szolgálati teendőit körülbelül a következőkben lehetne megállapítani:

1. A hadrakelt sereg körletében a törvényes rendet és biztonságot úgy a csapatok, mint a pol-

gári lakosság között fenntartani, a fennálló törvények és tábori rendőri vonatkozású szabályok illetve esetenként kiadott rendelkezések betartását ellenőrizni;

2. a bünyügyi nyomozó szolgálatot ellátni; bűncselekmények elkövetőit, továbbá a szökevényeket és bíróság nyomozott egyéneket kipuhatolni és feljelenteni, illetőleg elfogni;

3. a hadrakelt sereg körletében mindennemű személyforgalmat ellenőrizni; katonai és polgári egyének igazolványait megvizsgálni, személyazonosságukat és a hadrakelt sereg körletében illetve annak adott helyén való tartózkodásuk jogosult voltát ellenőrizni;

4. a hadrakelt sereg körletében a kémkedést meggátolni; ezen célból gyanús egyéneket megfigyelni; fellelt erkölcsű nőszemélyeket a hadsereg körletétől távol tartani;

5. a köztisztviselési, közegészségügyi és tűzrendészeti rendszabályoknak úgy a hadsereg egyénei, mint a polgári lakosság által való betartását ellenőrizni;

6. markotányosokat, koresmárosokat, árusokat stb. árusítási engedélyük, továbbá árúik minősége, súlya, tisztasága és ára tekintetében ellenőrizni;

7. nyilvános helyiségek zárójának betartását ellenőrizni;

8. helyiségekben az utcai rendre és közlekedésre felügyelni, a közlekedés zavartalanását biztosítani;

9. vonatoknál a megállapított vonatrend szigorú betartására felügyelni, tiltott utakon való közlekedést meggátolni, a vonat összetörődése esetén a zürzavart megakadályozni;

10. igen fontos esetekben rabok és hadifoglyok orkisirését ellátni;

11. ellenséges közpénztárakat, posta-távirdahivatalokat, levéltárakat stb. kinyomozni, lefoglalni, megszállani és biztosítani;

12. ütközetek alatt a rendnek a harcoló csapatok mögött való fenntartásáról gondoskodni, a maradozókat, szétugrasztottakat, szökevényeket stb. elfogni, önkényes vagy megtiltott visszavonulást meggátolni;

13. a kincstári és magánvagyon jogtalan eltulajdonítás, elhurcolás vagy indokolatlan megrongálás és megsemmisítés ellen megvédeni;

14. a polgári lakosságot jogtalan zaklatásokkal, erőszakoskodásokkal és követelésekkel szemben megoltalmazni;

Ezenfelül a tábori csendőr századparancsnok feladata:

15. a hadosztály (hadtest), illetve a hadtápkörlet területén túl való utazásra, illetve az ezen területeken való ideiglenes tartózkodásra jogosító igazolványok kiállítására;

16. ellenséges közhivatalok működésének ellenőrzése (csak a hadművelleti területen);

17. a tábori rendőri büntető bíraskodás gyakorlása.

Elvileg kimondandó lenne, hogy a tábori csendőrséget itt fel nem sorolt szolgálatokra, továbbá közönséges őr- és biztonsági szolgálatra alkalmazni nem szabad; nem szabad továbbá hivatásának teljesítésében akadályozni vagy részére a tábori rendőri utasítás rendelkezéseivel vagy szellemével ellenkező parancsot adni.

A tábori csendőrség szolgálatát rendszerint egyenruhában és pedig saját egyenruhájában teljesíti; megengedendő volna azonban az, hogy szükség esetén a tábori csendőr legénység polgári ruhában vagy a hadrakelt sereg bármely egyenruhájában is teljesíthessen szolgálatot azon megszorítással, hogy a tábori csendőrség legénységi állományu egyénei tisztí (tisztjelölti) egyenruhát még szolgálatuk érdekében sem ölthetnek.

A tábori rendőri utasításnak természetesen nemcsak a végrehajtó (rendészeti) szolgálatot kellene szabályoznia, hanem irányelveket kellene adnia a tábori rendőri szolgálat vezetésére hivatott magasabb parancsnokságoknak is arra nézve, hogy a közrendnek és biztonságának a hadrakelt sereg körletében való fenntartása érdekében milyen intézkedéseket kell megtenniük. Ezt ugyanis nem lehet teljesen az egyes parancsnokságok és különösen az állomásparancsnokságok belátására bízni, mert egy ily fontos intézkedés túlságos decentralizációjának rendszerint az a következménye, hogy az egyik helyen kiadott intézkedések hiányosak és folytonosan kiegészítésre, azaz újabb és újabb pótrendezések kiadására szorulnak, a másik helyen pedig szükség-telenül szigorúak és a lakosság fölösleges és kíméletlen zaklatására vezetnek, amelyet a Harcászati Szabályzat is elítél. (II. rész 148. p.) Úgy a hadsereg egyénei, mint a lakosság és az ellenőrzés szempontjából is nagyon fontos, hogy a tábori rendőri természetű rendelkezések a legszükségesebb mértékben korlátoztassanak, rövidiek, világosak és könnyen megérthetők legyenek és főleg, hogy azok megváltoztatása, kiegészítése stb. lehetőleg elkerültesse, mert minél több a rendelet, annál nehezebb az embernek magát bennök kiismernie és azokat betartania. A naponta kiadott újabb és újabb rendelkezések — különösen, ha azok állomáshelyenkint változók — céljukat el nem érik, mert a rendeletek tömegében sem a csapatok, sem a lakosság, sem pedig az ellenőrzésre hivatott szervek nem ismerik ki magukat. Ezért a tábori rendőri utasításnak konkrétan elő kellene írnia azt az alaprendeletet, amelyet valamely helység vagy terület elfoglalása után a tábori rendőri szolgálat vezetésére hivatott összes parancsnokságoknak szószerint ki kellene adniuk. Ezeknek a falragaszokon, röpiratokon és élőszóval kihirdetendő rendeleteknek tartalmazniuk kellene mindazokat a konkrét rendelkezéseket, amelyeknek kiadására mindenütt és minden viszonyok között okvetlenül szükség van. Ezeket a rendelkezéseket azután később módosítani vagy kiegészíteni lehet, különösen saját országban és a hadtápterületen, ha a lakosság barátságos vagy lojális magatartást tanúsít és ha a könnyítések megengedése saját érdekeket nem veszélyeztet.

A rendelet mindig a hadosztály (hadtest) és hadtápkörlet parancsnokságok által volna kiadandó és módosítható.

Az alábbiakban megpróbálom felsorolni azokat a konkrét intézkedéseket, amelyeket egy — mondjuk — alaprendelettel a hadrakelt sereg körletében mindenütt egyöntetűen meg kellene tenni. Azoknál az intézkedéseknél, amelyek csak bizonyos területeken vagy csak bizonyos esetekben volnának megteendőek, ezt zárjelben megjegyzem.

A Harcászati Szabályzat szerint a tábori rendőri szolgálat feladata:

1. a hadrakelt sereg körletében a rend fenntartása;

2. a kémkedés megakadályozása;

3. a fegyveres hatalom részeinek és katonailag fontos tárgyaknak oltalmazása merényletek ellen és végül

4. az ellenséges érzelmű lakosság fékentartása.

Miután a kiadandó rendelkezéseknek ezen 1—4. alatti célok elérését kell biztosítani, a könnyebb áttekinthetőség kedvéért én is ehhez a sorrendhez fogok alkalmazkodni.

Az 1—10. pont alatti intézkedések általános tudnivalókat tartalmaznak; a 11—22 pontok alattiak a közrend, köztisztaság, közegészség fenntartását, a 23—29. pontok alattiak a kémkedés elleni védekezést, a 30. pont alatti a katonai egyéneknek és tárgyaknak merényletek elleni oltalmazását és a 31—37. pontok alattiak az ellenséges érzelmű lakosság fékentartását célozzák.

Hirdetmény.

1. A helység a mai nappal a hadrakelt sereg hadművelleti (hadtáp) területéhez tartozik. A mai naptól kezdve kizárólag a saját parancsnokságok által kiadott rendelkezések érvényesek. Büntettek és vétségek a saját hadbíróóságok által a saját törvények értelmében, illetve a kiadott rendelkezések elleni kihágások — amennyiben azok hadbíróági büntetendő cselekményt nem képeznek — az illetékes állomás- (tér-) vagy tábori csendőrszázadparancsnokságok által a jelen hirdetmény értelmében fognak megtoroltni. Mindenki óvakodjék az önbíráskodástól, mert azt közönséges bűncselekmény gyanánt hadtörvényszéki büntetjük.

2. A hadseregnek a békés szándékú polgári lakossággal szemben ellenséges szándéka nincsen. Mindenki maradjon a helyén és folytassa eddigi hivatását. Az összes üzleteket és nyilvános helyiségeket további intézkedésig nyitva kell tartani.

3. Az állomásparancsnokság által kinevezett polgármester (községi előljáró) valamint a kinevezett vagy működésükben ideiglenesen meghagyott tisztviselők hatósági személyeknek illetve közegeknek tekintendők és mint ilyenek a törvény oltalmá alatt állanak;

4. Idegen államok címereit, jelvényeit, zászlóit, valamint idegen államfők arcképeit a középületekről és hivatalos helyiségekből 24 óra alatt el kell távolítani. Mulasztás esetén a hivatalfőnök 8 napig terjedhető elzárással és 50 aranykoronáig terjedhető pénzbírsággal büntetettik.

5. Saját nemzeti himnuszunkat mindenki állva, illetve kalaplevéve köteles hallgatni, a csapatok zászlóit kalaplevéttel kell köszönteni. Az ezt elmulasztók 8 napig terjedhető elzárással és 50 aranykoronáig terjedhető pénzbírsággal bünhődnek.

6. A hivatalos szóbeli és írásbeli érintkezésnek a saját állam hivatalos nyelvén kell történnie, ezen nyelvet nem beszélő egyéneknek azonban saját anyanyelvük használata meg van engedve.

7. A hadsereg egyéneinek szigorúan meg van tiltva, hogy a polgári lakosságot zaklassák, azzal szemben erőszakoskodjanak vagy jogtalan követeléseket támasszanak. Visszaélés esetén forduljon

mindenki azonnal az állomás- (tér-)parancsnoksághoz, esetleg a legközelebbi tisztthez vagy tábori csendőrhöz. Minden jogtalanság azonnal orvoslást nyer, ezzel szemben azonban a lakosság részéről mi is lojális magatartást követelünk.

8. Harácsolni csak az állomásparancsnokság írásbeli engedélyével ellátott tisztnek, illetve tiszt által vezetett osztagoknak és csak a községi (városi) előljáróság megbízottainak jelenlétében szabad; a harácsoló cikkért pecséttel ellátott és két tanu által aláírt utalvánnyal kell fizetni, melyeket a katonai kincstár be fog váltani. Egyes egyének által kiállított nyugták érvénytelenek, azért azokat elfogadni nem kell.

9. Katonai egyéneknek csak az állomásparancsnokság utalvány alapján szabad magukat beszélni. Ily utalvány nélküli önkényes beszélni az állomás- (tér-)parancsnokságnak azonnal be kell jelenteni.

10. Igazoló okmányait mindenki hordja állandóan magánál, nehogy azok hiányában kellemetlenségeknek legyen kitéve.

11. Polgári egyéneknek 21 órától 6 óráig az utcán járniok nem szabad. Athágók 14 napig terjedhető elzárással és 200 aranykoronáig terjedhető pénzbírsággal büntetettik.

12. Nyilvános helyiségeket csak 20 óráig szabad nyitva tartani és azokban pálinkát egyáltalán nem, bort vagy sört pedig csak az állomásparancsnokság engedélyével szabad árusítani, de ez utóbbi esetben sem szabad egy személy részére 1/2 l. bornál vagy sörnél többet kiszolgáltatni. Athágók első ízben 14 napig terjedhető elzárással és 500 aranykoronáig terjedhető pénzbírsággal bünhődnek, visszaesés esetén helyiségük be fog zártni.

13. Nőknek szürkület után az utcán egyedül járniok vagy nyilvános helyiségekben hozzátartozók nélkül megjelenniük nem szabad. Az athágókat rendőri felügyelet alá helyezzük.

14. A hátralékos községi pótdadó 50%-át 8 nap alatt a városi (községi) pénztárba be kell fizetni. A befolyt összeg kizárólag a város (község) kiadásainak fedezésére fog fordítottatni (csak hadtápterületen).

15. Politikai pártok és az összes egyesületek működésüket azonnal felfüggeszteni és helyiségeiket lezárni kötelesek. További intézkedésig semmiféle gyűlést nem engedélyezünk. Athágás esetén a résztvevők mindenike 14 napig terjedhető elzárással és 200 aranykoronáig terjedhető pénzbírsággal büntetettik.

16. Menekültek üresen hagyott házai, illetve lakásai a ház (körzet) megbízott által azonnal lezárandók és a városparancsnokságnak bejelentendők; azokba beköltözni nem szabad. Mindazok, kik ily házból vagy lakásból bármit is elvittek, azt azonnal vigyék vissza, mert különben lopás büntette miatt hadbíróóság elé állíttatnak.

17. Nem szabad kiadni vagy terjeszteni semmiféle olyan hírlapot, röpiratot, könyvet vagy más czekek jellegével bíró nyomtatványt, amelynek terjesztését az állomásparancsnokság előzetesen nem engedélyezte. Athágók 20 napig terjedhető elzárással és 500 aranykoronáig terjedhető pénzbírsággal büntetettik.

18. Minden ház lakói felváltva kötelesek udvarukat és az utcának házuk előtti részét naponta

óraig tisztára seperni. Áthágók 8 napig terjedhető elzárással és 50 aranykoronáig terjedhető pénzbírsággal büntetettek. Azon házakban, amelyekben katonák vannak elszállásolva, ez a kötelezettség őket terheli.

19. Közfogyasztásra szánt állatokat csak a vágóhídon, illetve az állomásparancsnokság által erre a célra kijelölt helyen szabad levágni, húst csak előzetes állatorvosi megvizsgálás után szabad árusítani. Áthágók a hús elkobzásán kívül első esetben 14 napig terjedhető elzárással és 200 aranykoronáig terjedhető pénzbírsággal büntetettek, visszaesés esetén iparuk gyakorlásától el fognak tiltatni.

20. Emberek és állatok mindenféle ragályos vagy ragálygyanus megbetegedését az állomásparancsnokságnak azonnal be kell jelenteni. Mulasztás esetén a családfő 14 napig terjedhető elzárással és 200 aranykoronáig terjedhető pénzbírsággal büntetetik. Szegénysorsú betegek részére az állomásparancsnokságnál naponta 15—17 óráig ingyenes orvosi rendelés van.

21. Szigorúan tiltva van bármiféle élelmi- vagy más közszükségleti cikket összehalmozni és a közfogyasztás elől elvonni. 200 kg.-on felüli buza, rozs, árpa, zab, tengeri és ezekből készült lisztkészlet, 100 kg.-on felüli száraz hüvelyesveteménykészlet, 1000 kg.-on felüli húskészlet, öt drb.-nál nagyobb vágómarha- és loállomány, továbbá az összes ipari fémkészlet (vörös- és sárgaréz, acél, ólom, vas, alumínium) és végül minden gépjármű és kerékpár a városparancsnokságon azonnal írásban bejelentendő. Levágott szarvasmarhák és lovak bőrét és faggyuját a városparancsnokságnak be kell szolgáltatni, amely azt készpénzzel kifizeti. Közszükségleti cikkek és az itt megjelölt ipari anyagok elrejtése az elrejtett anyag elkobzásán kívül hadtörvényszéki eljárást von maga után.

22. A közszükségleti cikkek árait szakértők meghallgatása után az állomásparancsnokság fogja megállapítani. Árdragítók üzletei azonnal be fognak zártni, a tulajdonos pedig hadtörvényszék elé állíttatik.

23. Minden kémkedés vagy kémkedési kísérlet rögtönítélő eljárás útján kötél által végrehajtandó halálbüntetéssel büntetetik.

24. A városparancsnokság minden házban házbiztosokat, minden utcában (körzetben) pedig körzetbiztosokat fog kinevezni. Ezek kötelessége az illető házban, illetve körzetben lakó összes egyének nevét, korát, foglalkozását, valamint azt, hogy itt mióta laknak, családonként összeírni és ezen összeírás egy példányát a városparancsnokságnak beszolgáltatni. A mai naptól kezdve az állomásparancsnokság előzetes engedélye és a ház (körzet) biztosnak való bejelentés nélkül senkinek, tehát rokonnak vagy hozzátartozónak sem szabad szállást adni. Áthágók 30 napig terjedhető elzárással és 500 aranykoronáig terjedhető pénzbírsággal büntetettek.

25. Mindazok a 18 éven felüli egyének, akik a háború kitörésének napján nem itt laktak, tehát a háború alatt költöztek ide, 48 órán belül összes okmányaikkal a városparancsnokságon jelentkezni kötelesek. Az ezt elmulasztókat kémeknek fogjuk tekinteni és velük szemben ennek megfelelően fogunk eljárni.

26. A város (község) belterületét az állomás (tér) parancsnokság írásbeli engedélye nélkül elhagyni nem szabad. Áthágók 1 hónapig terjedhető elzárással és 1000 aranykoronáig terjedhető pénzbírsággal büntetettek.

27. Szigorúan tiltva van bármely természetű jegyzeteket, feljegyzéseket készíteni, naplót vezetni vagy fényképezni. Áthágók 1 hónapig terjedhető elzárással és 1000 aranykoronáig terjedhető pénzbírsággal büntetettek.

28. A posta-, távirtda- és távbeszélő magánforgalom további intézkedésig szünetel. A város (község) területén kívül való minden írásbeli vagy más érintkezés kémkedési kísérletnek fog tekintetni.

29. Katonai parancsnokságok elhelyezésére szolgáló épületekbe, laktanyákba, táborokba, katonák által látogatott nyilvános helyiségekbe, raktárakba, közforgalomnak át nem adott vasuti pályaudvarokra belépni, azok körül ólálkodni, katonákat megszólitani és velük beszélgetésbe elegyedni nem szabad. Az áthágókat kémeknek tekintjük és velük szemben ennek megfelelően járunk el.

30. Katonai személyek vagy tárgyak ellen intézett vagy megkísérelt minden merénylet azonnali felkoncolással büntetetik. Vaspályák, táviró- vagy távbeszélő vonalak megrongálása esetén a város (község) annak helyreállítására fog kötelezteni, ezenfelül pedig érzékeny hadisarccal fog sújtani. Ily merényletek ismétlődése esetén a városparancsnokság sorshúzás útján túszoikat fog szedni, akik a hadsereg egyéneinek és a katonai tárgyaknak biztonságáért életükkel fognak szavatolni.

31. Háromnál több személynek az utcán csoportosulnia nem szabad. Áthágás esetén a résztvevők mindenike 8 napig terjedhető elzárással és 100 aranykoronáig terjedhető pénzbírsággal büntetetik.

32. A házak kapuit éjjel nyitva kell tartani, illetve gondoskodni kell róla, hogy azok a rendszeti közegek kívánságára azonnal kinyitassanak. Áthágás esetén a háztulajdonos 14 napig terjedhető elzárással és 200 aranykoronáig terjedhető pénzbírsággal büntetetik.

33. Mindenféle lő- és szálfegyver, töltény, robbanóanyag, saját- és ellenséges hadianyag, jelzőkészülék, postagalamb az állomásparancsnokságnak azonnal beszolgáltatandó. Ipari robbanóanyag, valamint a városi (községi) távbeszélő központba (távirdába) be nem kapcsolt, illetve ott nyilván nem tartott magán- és állami táviró- és távbeszélő állomás bejelentendő. A beszolgáltatás, illetve a bejelentés elmulasztása minden hadtörvényszéki eljárás nélkül azonnali agyonlövésel büntetetik.

34. Katonai őrségek és örök felszólítására mindenki köteles azonnal megállani, mindkét kezét felemelni és megengedni, hogy személye és holmija megmotozassék. Ellenszegülőkkel szemben az örök és rendszeti közegek fegyverüket fogják használni.

35. Bárminemű jeladás, harangozás, telefonálás, lövés, reflektorozás, szikratáviratozás tilos. Áthágók egy hónapig terjedhető elzárással és 1000 aranykoronáig terjedhető pénzbírsággal büntetettek.

36. Ellenséges államok katonai behívásának eleget tenni vagy az ellenséges államok hadseregei

részére toborozni nem szabad. Tettenért vagy elfogott egyének hadtörvényszék elé állíttatnak.

37. Nem szabad a lakosságot rémhírekkel nyugtalanítani. Rémhírek terjesztői 1 hónapig terjedhető elzárással és 1000 aranykoronáig terjedhető pénzbírsággal büntetettek.

38. A riadót kürtjel fogja jelezni. A riadójel után mindenki köteles azonnal a legközelelbi házba bemenni és a riadó végét ott bevarni. A riadójel után 15 perccel az utcán talált egyének azonnal elfognak és 1 hónapig terjedhető elzárással és 1000 aranykoronáig terjedhető pénzbírsággal büntetettek, ha pedig őket bármiféle fegyverrel felfegyverkezve találják, azonnal felkoncoltatnak.

A Harcászati Szabályzat (87. §.) polgári egyénekkel szemben egyedül a hadtáplomásparancsnokságokat ruhazza fel büntetési joggal, amelynek határát 5 napi elzárásban, illetve 1000 aranykoronában állapítja meg. Véleményem szerint ezzel a joggal nemcsak a hadtáplomásparancsnokságokat, hanem a hadművelleti terület állomásparancsnokságait és a tábori csendőrszázadokat is okvetlenül fel kellene ruházni, mert a hadművelleti terület rendjének fentartásához erre szükség van.

Az elzárásbüntetés maximumának 5 napban való megállapítása túlságosan enyhe és a pénzbírság maximumával nem áll arányban. Különbösen a háború alatt a pénzbírság távolról sem olyan hatásos, mint az elzárás. Az elzárásbüntetés maximuma egy hónapra lenne felemelendő, mert hiszen fentebb láthattuk, hogy az állomásparancsnokságoknak sokszor elég súlyos kihágást kell megtorolnunk, köztük olyanokat is, amelyekre még a békeviszonyokra alkotott kihágási büntetőtörvény is 5 napnál hosszabb elzárást rendel. Ehhez járul még az is, hogy a pénzbírság behajtása körülményes, sokszor egyáltalán nem is lehetséges s így ha valaki pl. a reá kiszabott 1000 aranykorona pénzbírságot be nem fizeti, azt legfeljebb 5 napi elzárásra lehet átváltoztatni, tehát tízszer kevesebbre, mint a polgári kihágási eljárásban.

Természetes, hogy a tábori rendőri utasításnak pontosan szabályoznia kellene a kiszabott büntetések nyilvántartását, (a katonai büntetési jegyzőkönyvek formájában), a pénzbüntetések elszámolását (pénztári napló) és hova fordítását, (foglyok élelmezése, szegény lakosság segélyezése), az elzárásbüntetések mikénti végrehajtását, pénzbírság elzárásbüntetések kölcsönös átváltoztatását stb. is, hogy ezen a téren is egyöntetű eljárás biztosítható.

Gondoskodni kell arról, hogy a büntetőjogot gyakorló parancsnokságok ezen tevékenységükben felsőbb parancsnokságok által ellenőriztessenek, nehogy a fellebbezés kizárása a büntetőhatalommal való visszaélésre, önkényeskedésre vagy hatalmaskodásra vezessen és hogy a lakosságnak egyes

személyek elleni panaszai orvoslást nyerhessenek. Az állomásparancsnokságok irodáiban alkalmazott és a lakossággal érintkező segédszemélyzetet ajánlatos időnkint kieserélni.

Pontosan előírandó lenne az is, hogy az egyes parancsnokságok milyen engedélyeket és milyen formában jogosultak kiállítani, milyen illeteket jogosultak követelni vagy beszélni, milyen eljárást tartoznak követni a polgári és katonai egyének beszállásolásánál, milyen nyilvántartásokat tartoznak a polgári lakosságról vezetni stb. stb. Mindezek, bár talán első tekintetre lényegtelen részletkérdéseknek tűnnek fel — a tábori rendőri szolgálát egyöntetű és kifogástalan működésének lényeges alapfeltételét képezik.

Körülbelül ezek volnának az alapelvek, amelyek szerint egy korszerű tábori rendészeti utasítást megszerkesztendőnek gondolnék. Meg vagyok győződve róla, hogy egy olyan szervezettel és szabályzattal bíró tábori csendőrség, mint amelyet az elmondottakban vázolni törekedtem, minden tekintetben meg tudna felelni a Harcászati Szabályzat ama követelményének, hogy: „A tábori csendőrség feladata magaslatán áll, ha a csapat érzi, hogy az arcvonal mögött csend és rend uralkodik és hogy a honvédség jó hírre ott is megőrizve marad.”

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Az előkészített alibi

Irta: KISS JÁNOS II. 2. oszt. tiszthelyettes

Mikor a nyomozás folyamán valamely gyanúsított bűnösségét illetőleg alapos gyanúkok forognak fenn, anélkül azonban, hogy a bűnösség kétséget kizáró módon bizonyítható lenne, akkor a nyomozónak a negatív bizonyításhoz kell fordulnia, amíg abban áll, hogy a gyanúsítottat felhívja annak bizonyítására, hogy a kérdéses bűncselekményt nem követhette el, mert az elkövetés idején másutt tartózkodott. A nyomozó ezt a bizonyítást „alibi”-nek nevezi. Ennek megfelelő magyar kifejezése — úgy tudom — nincsen.

Természetes, hogy sokszor az alibi sem bizonyítja a gyanúsított ártatlanságát kétséget kizáró módon, viszont az sem bizonyít feltétlenül a bűnösség mellett, ha a gyanúsított alibijét igazolni nem tudja. Gondoljuk csak el, hogy milyen nehéz helyzetbe kerülne akárki, ha azt kellene bizonyítania, hogy pl. ezelőtt 10 nappal 18 és 20 óra között pontosan mikor és hol járt, kikkel érintkezett, mit csinált stb. Ez bizony csak a legtrikább esetben sikerülne, ha csak a kérdéses időben véletlenül valami olyan rendkívüli dolog nem történt, amit az ember magának pontosan meg szokott jegyezni. A rendes hétköznapi életben az ember nem szokta sem magát, sem másokat órával a kezében ellenőrizni s így ha az ember még esetleg bizonyítani tudná is, hogy a kérdéses időben az estét X. vagy Y. társaságában töltötte, a tanú — bár magát a tényt esetleg igazolni fogja — csak a legtrikább esetben fog merni eskü tenni arra, hogy a gyanúsított — mondjuk — pont negyedhétkor már a társaságában volt-e vagy sem. Pedig a dolog nagyon sokszor fordul meg azon, hogy a gyanúsított éppen egy bizonyos negyed- vagy félóra alatti alibijét igazolni tudja-e, vagy sem.

Ezért az alibi rendszerint csak közvetlenül a bűncselekmény elkövetése után, vagy legfeljebb egy-két nap elteltével bír bizonyító erővel, mikor tudniillik a megtörtént jelentéktelenebb dolgok is még a tanúk

élénk emlékezetében vannak és így azok a kívánt körülményeket teljes határozottsággal bizonyítani tudják. Előfordult már olyan eset is, hogy a gyanúsított azért nem tudta alibijét igazolni, mert a kritikus időben véletlenül egy másik bűnselekményt követett el, amit elárulni nem akart, vagy pedig, mert éppen abban az időben pásztorórán volt és azt a nő hírnevére való tekintettel semmi szín alatt el nem árulhatta. Különösen nehéz annak a bizonyítása, hogy valaki pl. egy bizonyos éjjel otthon tartózkodott-e vagy sem, pláne ha az illető egyedül lakik, egyedül, vagy a szabad ég alatt alszik, mert erre bizony tanukat sem pro, sem kontra nem lehet szerezni, ha csak a véletlen nem szolgáltat tanubizonyosságot.

Az alibi értékelésénél nem hagyhatjuk figyelmen kívül azt a nem ritkán előforduló és a csendőre nézve fontos körülményt, hogy egyes előrelátó büntetéseket, kik egy bűnselekmény elkövetésére hosszabb időt át előkészülnek, nem feledkeznek meg arról sem, hogy szükség esetén alibit tudjanak bizonyítani. Ezért közvetlenül a bűnselekmény ideje előtt vagy után, sőt alatt is (pl. gyújtogatásnál) magukat különböző ürügy alatt tanuk előtt feltűnően mutogatják, azok figyelmét a — sokszor előre vagy hátraigazított — órára felhívják, szóval, mindent elkövetnek arra, hogy jelenlétükre és annak idejére a tanuk szükség esetén okvetlenül emlékezzenek.

Az ilyen előkészített alibi a csendőrt sokszor nehéz feladat elé állítja, különösen, ha — mint említettem — az egész bizonyítás azon fordul meg, hogy a tettes éppen a kritikus órában vagy felőrában hol volt. Ilyenkor elengedhetetlenül szükséges a bűnselekmény elkövetési idejének pontos ismerete és minden olyan mellékkörülmény alapos tisztázása, amelyből megállapítható, hogy a tanuk az idő tekintetében — esetleg jóhiszeműen is — nem tévednek-e, vagy hogy a gyanúsított a bűnselekményt a távolságra, az elkövetés idejének bizonytalanságára stb. való tekintettel alibije dacára mégis nem követhette-e el?

A ravaszul előkészített alibi tipikus példája volt a következő gyilkossági eset:

1909 augusztus 19-én hajnali fél négy órákor erős hurrégés rázta meg a békásmegyéri örs villanycsengőjét. A kisiető ügyeletes a kapuban egy síró nőt talált, aki az örsparancsnokot kereste.

Örsparancsnokom távol volt, helyettese — mint címzetes örsvezető — én voltam, az ügyeletes tehát a nőt hozzám vezette. A nő a sírástól alig tudott beszélni és felindult panaszolta, hogy édesanyját, Onesz Mária budakalászi lakost, az éjjel ismeretlen tettes meggyilkolta. A dolog úgy történt, hogy édesanyja, aki naponta tejet szokott Budapestre szállítani, az éjjel két óra tájban felkelt és — valószínűleg nem akarván őket zavarni — kiment az istállóba, hogy a lónak abrakot adjon. Miután édesanyja sokáig nem jött vissza, ő felkelt és kiment utána az udvarra, hol édesanyját az istálló előtt halva találta.

Echmann Gyula próbacsendőrrrel azonnal felszereltem és a növel együtt Budakalászára mentünk, ahol rövid tájékozódás után a községi jegyzővel és a bíróval a helyszíni szemle megejtéséhez fogtunk.

Onesz Györgyné az istálló előtt hanyatt feküdt, hátul egy kb. 60 cm. magas kis emelkedésnek támaszkodva. Hasán egy keskeny pengéjű kés egyetlen szúrásának nyoma látszott, ingén azonban alig egy ezüst egykoronás nagyságú vérfolt volt, egyéb vérvajomot sem a ruháján, sem pedig a földön nem lehetett felfedezni, mert a szúrás felülről lefelé hatolt a hasüregbe és így a vér a hulla kissé feltámasztott helyzeténél fogva is a hasüregben maradt. A helyszínen talált lábnyomokból megállapítottuk, hogy a tettes egyedül volt és hogy az illemhely háta mögött hosszabb ideig várakozhatott, mert ott egy helyben több lábnyoma volt látható. A gyilkosságnak orozva kellett történnie, mert dulakodásnak semmi nyoma nem volt, az áldozaton a késszúrásán kívül semmi más, dulakodásra valló sérülés (karcolás, horzsolás stb.) nem volt, de különben is a házbeliek egyáltalán semmiféle zajt, beszédet, kiabálást nem hallottak, jóllehet, a tett színhelye házszobájuktól mindössze egypár lépésre volt.

A meggyilkolt hozzátartozói — férje, fia és leánya — egyáltalán semmi felvilágosítást nem tudtak adni. Halvány fogalmuk sem volt arról, hogy az áldozatot

ki és miért gyilkolta volna meg. Említették azonban, hogy már vagy két hét óta több ízben hallották, hogy éjjel valaki az udvaron járkál, mire azonban kimentek, ott már senkit sem találtak. A meggyilkolt tízenyolc éves fia ki is feküdt egypár éjjel az udvarra, de az egész napi erős munkától elfáradva mindig olyan mélyen elaludt, hogy sem a nagy kutyaugatásra, sem pedig az ismeretlen léptéinek zajára nem ébredt fel.

A helyzet tehát meglehetősen nehéz volt. Az esetet a pestvidéki kir. ügyészségnek bejelentettük és ezután hozzáfogtunk a nyomozáshoz.

Az kétségtelen volt, hogy a gyilkosság éjjel két és fél óra között történt és éppen ez a körülmény nehezítette meg a nyomozást, mert ebben az időben még az utcán senki sem járt, a gyilkos tehát észrevétlenül jöhetett és mehett. A községben való legalapossabb puhatólászunk is teljesen eredménytelen maradt, legkevesebbet tudtak természetesen az éjjeli örök.

A község szélén az út mellett bolgár kertészek voltak. Tudtam, hogy azok éjjel künn szoktak aludni, hogy veteményes kertjeiket őrizzék, azért felkerestem őket is mind sorban és kérdezgettem, hogy az éjjel nem észleltek-e valami különösöt? Hosszas kérdegetés után az egyik bolgár közölte, hogy az éjjel, úgy hajnal felé, de még sötétben, arra ébredt fel, hogy a kutyája nagyon ugat. Fekhelyéről kissé felemelkedve látta, hogy egy ember megy az úton Pilisborosjenő irányába és a kutya azt dühösen ugatja. Visszafütyentette a kutyát és újra lefeküdvé tovább aludt. Az embert a sötétben nem ismerte fel, de körvonalaiból azt hiszi, hogy középtermetű, tömzsi testalkatú volt, arra is emlékszik, hogy az illető feltűnően sietett.

Amiből egyáltalán nem volt semmi szokatlan benne, hogy ezen a meglehetősen forgalmas útvonalon hajnal felé egy ember végigment, a bolgár által előadott legutóbbi körülmény megragadta a figyelmemet. Ott ugyanis, ahol a bolgár az ismeretlen embert meglátta, az út hegynek vitt felfelé, ha tehát valaki a hegynek fel is sietve megy, annak sietős az útja. Ezt nem lehetett figyelmen kívül hagyni, annál kevésbé, miután az ember áthaladásának időpontja a gyilkosság időpontjával körülbelül egyezett.

Azonnal visszamentünk tehát a községbe és ott a meggyilkolt nő hozzátartozóinál érdeklődtünk, hogy nem volt-e anyjuknak a szomszéd községekben olyan rokona vagy haragosa, akiről a gyilkosságot fel lehet tételni? Valamennyien határozottan azt állították, hogy nem volt. Ajánlották különben, hogy menjünk el Pilisborosjenőre is, ott lakik egy sógoruk, érdeklődjünk annál is, az ott jobban ismerős. Kérdéseimre, hogy a sógorokkal milyen viszonyban vannak, előadták, hogy jó viszonyban. Derék, dolgos, szorgalmas, becsületes és nagyon vallásos ember. Volt ugyan közöttük egy kis összefordulás, de az szóra sem érdemes. Sógoruk ugyanis reggelre tej vagy kávé helyett mindig egy csésze bort szokott inni egy darab kenyérral és ezt — a francia parasztoknál különben szokásos — reggelit a feleségére is reá akarta kényszeríteni, ami miatt a felesége — a meggyilkolt Onesz Mária leánya — ott is hagyta. Ez a „szamárság” azonban a közöttük levő jó viszonyt egyáltalán nem zavarta meg, mert tudták, hogy hamarosan ki fognak békülni.

Ilyenformán nem volt ugyan valószínű, hogy a hozzátartozók által említett sógortól többet tudjunk meg, mint amit addig tudtunk, de mert támpontunk, amelyből kiindulva a nyomozást elkezdhetjük volna, nem volt, főleg azonban, mert a bolgár által említett ember Pilisborosjenő irányába ment, azonnal átmentünk Pilisborosjenőre, hogy a sógorral is beszéljünk. Éppen augusztus 20-ika, Szent István király napja volt és a sógor, Wimme Antal a templomban volt, ahonnan kihívtuk. Amint a templomajtón kilépett, egy gondolat villant át az agyamon: középtermetű, tömzsi testalkatú volt. Anélkül, hogy a történetekről egy szót is említettem volna neki, fölkerem, hogy jöjjen velünk. Felszólításomnak azonnal engedelmességet és anélkül, hogy megkérdezte volna, hogy mit akarunk vele, miért kell velünk jönnie, szó nélkül beugrott az előfogatunkba. Határozottan az volt a benyomásom, hogy valahogy egészen természetesnek veszi, hogy velünk kell jönnie. Ez legalább is szokatlan volt, mert hiszen ha valakit két csendőr a templomból kihívát és magával visz, akkor az ember legalább annyit megkérdez, hogy miről van szó, mit akarnak vele? Valami ösztön-

szzerű sejtélem fogott el és szinte önkéntelenül mondtam magamban: „Ugy látszik, neked nem kell sokát magyaráznom, hogy miről van szó, tudod azt magad is.”

Wimme Antal a község házára vittük, kikérdezése előtt azonban általánosságban érdeklődtünk utána. Megállapítottuk, hogy tekintélyes, jómódu családból származik, — a községi bíró nagybátyja volt — józan életű, becsületes, köztisztelőben álló, vallásos ember, tagja a rózsafüzér egyletnek stb., stb., szóval a lehető legjobb információkat kaptuk felőle.

A községi jegyző, akivel a Budakalászon történt gyilkosságot részletesen közöltük és akitől bizalmasan véleményt kértünk, a leghatározottabban tiltakozott ellene, hogy Wimme Antal ilyen szörnyű bűnselekménnyel gyanúsítsuk, Wimme Antal pedig a történet hallatára és kikérdezése során annyira természetesen viselkedett, hogy már-már kételkedni kezdtem gyanum alapszabályában.

De még hátra volt az alibi. Megkérdeztem tőle, hogy hol volt az éjjel?

Bebizonyította, hogy otthon volt. Előző nap, 19-én, este ugyanis nagybátyját, a községi bírót és egy Baier Lőrinc nevezetű pilisborosjenői ismerőst meghívta magához egy pohár borra és éjfélig együtt borozgattak. A községi bíró éjfélkor hazament, Baier Lőrinc ellenben ott maradt, mert megittasodott és azért a gyanúsított mondotta neki, hogy átudjék nála. Kévesével éjfél után mindketben levetkőztek és a két egymás mellett levő ágyba lefeküdvé elaludtak. Reggel fél négy órákor Wimme Antal a szomszéd ágyból átnyúlt Baier Lőrinchez, felrázta és redszólt, hogy keljen fel és menjen haza most, amíg még nem járnak sokan az utcán, hogy ne lássák, hogy reggel megy haza. Baier Lőrinc erre fel is kelt és hazament. Ezt úgy a teljesén azonosítható községi bíró, mint Baier Lőrinc is a leghatározottabban bizonyították.

Ez persze egyáltalán nem zárta ki azt, hogy Wimme félégértől félégért a bűnselekményt mégis elkövethette, de hát ez csak feltevés volt, amit a két tanú eskü alatti vallomásaival szemben a bíróság bizonyítékok bízán aligha akceptált volna.

Laktok Wimme Antallal egy fedél alatt egy idősebb asszony, akit kikérdeztem arra nézve, hogy a tegnapra hasonló mulatozás gyakrabban szokott-e a gyanúsítottnál előfordulni? A nő azt válaszolta, hogy nem igen, tudomása szerint tegnap volt az első ilyen eset, mert a gyanúsított igen fukar ember és bár saját termései bora van, vendégeket nem szokott hívni. Ezt maguk a vendégek — a községi bíró és Baier Lőrinc — is megerősítették. Erre persze megint felmerült a kérdés: miért éppen a tegnap?

A gyanúsítottnál házkutatást tartottunk — eredménytelenül. A házkutatástól különben sok eredményt nem is vártunk, mert — mint említettem — a meggyilkolt nőtől alig egypár cseppnyi vér folyt ki, a gyilkosnak tehát sem a keze, köme, vagy ruhája nem lett véres, a kést pedig bizonyára nem vitte magával haza, hanem valahol elhagyta.

Időközben megérkezett a bizottság is és a hullát felboncolta. A Budakalászára átkísért gyanúsítottat a kir. ügyész úr öt órán át vallatta, de az minden kérdésre annyira készen volt a felelettel és olyan szabatosan tudott védekezni, hogy kikérdezését végre is abba kellett hagyni. Az ügyész úr visszaadta nekünk a gyanúsítottat, hogy próbálkozzunk vele mi tovább.

Az eddigi nyomozás során szerzett gyanunkat mindinkább megerősítette a gyanúsított viselkedése is. Amiből nagyon igyekezett cinikusan és fölényesen viselkedni, mint aki ártatlansága tudatában biztosan érzi magát, romlottága mégsem volt olyan nagyfokú, hogy a lelkiismeretére nehezedő büntudatát arcán és szemében palástolni tudta volna. Megpróbáltuk benne a becsületérzést és a vallásos érzést felkelteni, megpróbáltuk a bizonyítékokkal és észszerű érvekkel hatni reá: minden szavam szemmel láthatólag nagy hatással volt reá, de a végén mégis mindig újra összeszedte magát és tagadt.

A gyanúsított bűnösségéről mindinkább meg voltunk győződve, csak a gyilkosság okára nem tudtunk rájönni. A gyanúsított úgy az anyósával, mint az apósával meglehetősen jó viszonyban volt, nézeteltérés közöttük sohasem volt, a feleségével történt összefordulást pedig még a hozzátartozók is olyan jelentékte-

lennek mondták, hogy azt a gyilkosság oka gyanánt feltételezni nem lehetett, annál kevésbé, miután abban az anyósának semmi része nem volt. Ekkor vállalt meg az agyamban a gondolat, hogy hátha nem is az anyósát akarta megölni és az egész gyilkosságot csak egy fatális véletlen okozta? Ez esetben a megölt asz szony látása bizonyára nagy hatással lesz reá, amint hogy a gyilkosokra áldozatuk látása mindig nagy hatással szokott lenni. „Na, Tóni — mondtam neki —, anyósodat holnap temetik, menjünk, nézzük meg, megengedem, hogy a ravatalánál egy Miatyánkot elimádkozz, hogy ezzel is könnyíts magadon.” A gyanúsított erre halotthalvány lett és szeméit lesütve, az ő svábos dialektusával alig halhatóan felelt: „Santár pátsi, én ota nem metyek.”

Most már biztos voltam a dolgomban. Azonnal intézkedtem, hogy a községi jegyző és a községi bíró a halottasházhoz menjenek és a konyhaajtó mögött elrejtőzzenek, hogy szükség esetén tanuk gyanánt szerepelhessenek. Késő este volt már, a ravatalon az összes gyertyákat meggyújtattam és ezután mi is elindultunk a halottasház felé.

A gyanúsítottat a halottasház küszöbéig még csak el bírtuk valahogyan vinni, de mikor a ravatalos szoba ajtaját kinyitotta, a kivilágított ravatal láttára mindkét kezét a szemére kapta és elkezdett üvölni, hogy mindent megmond, csak menjünk innen, mert ő itt nem bír megmaradni. „No de Tóni — mondtam neki — ha már itt vagyunk, hát mondd csak el itt, amit akarsz.” Erre a gyanúsított ott a ravatal előtt, szinte magánkivül kiabálva, szaggatott és sírástól el-csukló hangon mondtotta: „En öltem meg az anyósomat egy konyhakéssel, a kést, amint hazafele futottam, egy kórakásba rejtettem el, reggel megmutattam, hol van. Nem az anyósomat akartam megölni, hanem a sógoromat, hogy a vagyon a feleségemre maradjon. De most már menjünk innen!”

A jegyző és a bíró előléptek és a gyanúsítottat elvittük. A község házára mentünk vele és ott pihenni hagytuk.

Másnap kora reggel a gyanúsított — szemmel láthatólag megnyugodva — elvezetett a kórakáshoz, amelybe a véres kést rejtette. A kést ott meg is találtuk.

Részletes kikérdezése alkalmával a gyanúsított előadta, hogy már régen megérlelődött benne a gondolat, hogy feleségének tízenyolc éves testvéröccsét meggyilkolja, hogy annak vagyonrésze is a feleségére maradjon. Hogy a vagyonra való áhítozás gyanuját magáról eleve elbarítsa, feleségével egy szánlelt ürügy miatt összeveszett és azt magától el is kergette, azzal a szándékkal természetesen, hogy a gyilkosság hullámainak elsimulása után vissza fogja venni. Két héten át majdnem minden éjjel átjárt Pilisborosjenőre Budakalászára, hogy az udvaron alvó sógorát meggyilkolja, de azt vagy nem találta az udvaron, vagy ha künn aludt, akkor mindig mellette aludt a kutya is, amely mindig reárohant és az udvarról kizavarta.

Augusztus 19-én elhatározta, hogy a gyilkosságot most már minden körülmények között végre fogja hajtani. Ekkor — az eshetőségeket latolgatva — észbe jutott, hogy mi lesz akkor, ha a gyilkossággal mégis csak valahogy őt fogják gyanúsítani? Akkor neki igazolnia fog kellett magát, ezért rendezte tehát 19-én este a nála szokatlan vendégeskedést. Éjfél után, mikor Baier Lőrinc elaludt, felkelt mellőle, átment Budakalászára és az illemhely mellé rejtőzve leste a sógorát. Két óra tájban valaki kijött és az istálló külső ablakában levő méces meggyújtásával kezdett foglalatosskodni, mire ő — a sötétségben azt gondolva, hogy sógorával áll szemben — rejtékhelyéről kinyitott és kését teljes erővel az áldozat hasába döfte. Áldozata hangtalanul esett össze, ő pedig csak az utolsó pillanathban vette észre végzetes tévedését. De már késő volt, menekülnie kellett.

Futva ment haza Pilisborosjenőre, visszafeküdt a mélyen alvó Baier Lőrinc mellé, új hajnalban fél négy órákor felkelt. Reggel azután elment a templomba, de egy félóra múlva — már mi is ott voltunk. Wimme Antal a budapestvidéki kir. törvényték tizenöt évi fegyházra ítélte.

Nem érdektelen a két kutya szerepe sem: az egyik a gazdája életét mentette meg, a másik pedig a gyilkost juttatta az igazságszolgáltatás kezére.

SPORT

A csendőrségi országos atletikai versenyek

(Vége.)

IV. *Hármasugrás.* (Tisztek.) Ecsi. 1. Puljer Fülöp százados 11.82 m. 2. Baky László főhadnagy 11.25 m. 3. Zsengellér József főhadnagy 10.38 m. Kerületek: 1. Kontra Kálmán főhadnagy Pécs, 11.40 m. 2. Marsó Lőrinc főhadnagy Budapest, 11.00 m. 3. Plávenczky Ferenc főhadnagy Budapest, 10.60 m. 4. Zatoschill Ferenc főhadnagy Székesfehérvár, 10.46 m. 5. Vén Géza hadnagy Pécs, 10.22 m. 6. Mravik Zoltán g. főhadnagy Székesfehérvár, 10.10 m.

V. *10 km-es terepgyorsaság.* (Legénység.) Ecsi. 1. Juhász D. Alajos próbacsendőr. 2. Domonkos András őrvezető. 3. Jaszanovics Imre próbacsendőr. Kerületek: 1. Busi Imre csendőr, Debrecen. 2. Binder Fülöp csendőr, Debrecen. 3. Sági István csendőr, Székesfehérvár. 4. Mészáros János próbacsendőr, Szeged. 5. László Ferenc próbacsendőr, Székesfehérvár. 6. Márton Flórián csendőr, Szombathely.

VI. *100 méteres síkfutás.* (Törzstisztek.) 1. Kosztika Agoston őrnagy, Miskolc. 2. Fonyó László őrnagy, Pécs.

VII. *Magasugrás.* a) Tisztek. Ecsi. 1. Puljer Fülöp százados 158 cm. 2. Zsengellér József főhadnagy 155 cm. 3. Baky László főhadnagy 135 cm. Kerületek: 1. Marsó Lőrinc főhadnagy, Budapest, 158 cm. 2. Borovszky Jenő főhadnagy, Szeged, 155 cm. 3. Nagy István főhadnagy, Debrecen, 153 cm. 4. Balla József főhadnagy, Szombathely, 150 cm. 5. Hahn József százados, Szeged. 6. Kontra Kálmán főhadnagy, Pécs. b) Altisztek. Ecsi. 1. Keresztes András tisztihelyettes 140 cm. 2. vitéz Rajki István tisztihelyettes 135 cm. 3. Esztergom Pál őrmester 130 cm. Kerületek: 1. K. Mayer László őrmester, Miskolc, 145 cm. 2. Boros Emil őrmester, Budapest, 135 cm. 3. Szenkovics Antal tisztihelyettes, Székesfehérvár, 125 cm. 4. Halasy György főtorzsrőmester, Szeged. c) Legénység. Ecsi. 1. Sárosdy Rezső őrvezető 150 cm. 2. Till Gyula őrvezető 145 cm. 3. Korner Lajos őrvezető 144 cm. Kerületek: 1. Pető József csendőr, Szeged, 146 cm. 2. Pál Géza csendőr, Pécs, 145 cm. 3. Kum Jenő csendőr, Debrecen, 140 cm. 4. Jakab József csendőr, Szombathely. 5. Csáki József csendőr, Budapest. 6. Bartusek László csendőr, Székesfehérvár.

VIII. *1500 méteres síkfutás.* a) Tisztek. Ecsi. 1. Baky László főhadnagy 4 p. 54 mp. 2. Puljer Fülöp százados. Kerületek: 1. Czékus Ferenc hadnagy, Budapest, 5 p. 10 mp. 2. Vén Géza hadnagy, Pécs. 3. Klepp Károly főhadnagy, Miskolc. 4. Kiss László hadnagy, Szeged. b) Altisztek: Ecsi. 1. Landler Ádám őrmester 5 p. 7 $\frac{1}{2}$ mp. 2. Leta Áron őrmester. 3. Keresztes Alajos őrmester. Kerületek: 1. Szulok Sándor tisztihelyettes, Szombathely. 2. Horváth János VIII. főtorzsrőmester, Székesfehérvár. 3. Boros Emil őrmester, Budapest.

IX. *Olimpiai staféta.* Ecsi. 1. A. 4 p. 2 $\frac{1}{2}$ mp. B. 3. C. Kerületek: 1. Pécs 4 p. 11 $\frac{1}{2}$ mp. 2. Székesfehérvár. 3. Szeged.

HIREK

Képek a vitézzé avatásról. A m. kir. Hadtörténelmi Múzeum megbízott fényképésze a folyó évi vitézzé avatás felvételeivel elkészült. A felvételek a Hadtörténelmi Múzeumban (Üllői-út 47. szám) hétköznapokon 9—14 óráig vagy Schaffer A. udvari fényképésznél

(József-körút 51.) hétköznapokon 9—18 óráig megtekinthetők és ugyanitt személyesen vagy írásban megrendelhetők. Rendelkezésre áll 43 féle idei és 20 féle múlt évi felvétel. Levelezőlap ára 12.000, nagyobb alakú kép ára 20.000 korona. Az árak augusztus végéig érvényesek. Nagyítások jutányos árban szintén megrendelhetők.

Megdicserés. A szegedi csendőrkerületi parancsnokság okiratilag megdicserő Szabó István I. Csongrád vármegyei csendőrparancsnokság állományába tartozó 3. oszt. tisztihelyettes egy 200 millió koronás ékszerlopás tetteseinek és bűnfelelőnek gyors kézrekerítésért és az igazságszolgáltatás kezére való juttatásáért.

Kinevezés. A továbbszolgáló altisztek csoportjában a miskolci csendőrkerületi parancsnokság állományában kinevezettek: **Főtörzsrőmesterré:** Csosz Lajos törzsrőmester; **Őrmesterré:** Sánta Péter, Hilleneder József és Pap István, csendőrök.

Házasság. **Karácsonyi József főhadnagy, az Abauj-Torna vármegyei csendőrparancsnokság segéd tisztje Szerencsen Pilyei Sarolta urleánynak örök hűséget esküdött.** — **Gergely Albert Borsod vármegyei csendőrparancsnokság állományába** való 3. oszt. tisztihelyettes nőtül vette Czece Erzsébetet Miskolcon.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Vitéz K. J. Legalább hat évi tényleges szolgálat után. Bővebb felvilágosítást a Cs. K. folyó évi 9. szám 58. lapján levő 120377. elm. VI. 1924. számú körrendeletben talál.

G. M. Pitvaros. Miután nem írta meg, hogy milyen közlőny, vagy milyen miniszteri rendelet felől kér felvilágosítást, nem tudunk kérdésére választ adni. Írja meg, hogy milyen rendeletre vonatkozólag és milyen felvilágosítást kér, szívesen útbaigazítjuk.

Kis Domokos 2. oszt. tisztihelyettes, Bors András, Vitos Agoston és Gagy Péter 3. oszt. tisztihelyetteseket és Hídeg Bertalan csendőrt kérli Tóth István csendőr, Bezedek, Baranyamegye, hogy címüket fontos ügyben vele mielőbb tudassák.

M. A., Kiskúnhalas. Igaz, hogy a csendőrség nőtlen legénysége a húsfogyasztási adó fizetése alól fel van mentve, de amiatt írja, azt a húst nem a legénység fogyasztotta el, hanem *eladták* és így az 57.000 K. fogyasztási adó kivételére ellen kifogást nem emelhetnek.

120. Egyelőre még nem tudható, valószínűleg október közepén.

J. J., Osztopán. A területileg illetékes népgondozó hivatalnál megtudhatja.

K. J., Bácsborsod. Nem számít.

16. A törvényes kellékeken felül még előjáró kerületi parancsnokságának engedélye szükséges.

„Egy hü olvasó.” Olvassa el a minden örsön meglévő 16.300/1920. VI. b. számú illetékrendelet 61. §-t, ha nem értené meg, az illetékes gazd. hivatalnál kaphatja meg a szükséges felvilágosítást.

P. J., Kőröstarcsa. Természetes, hogy az.

Sz. A. csendőr. Nem igaz.

T. J., Vajszló. Budapest, Vár, Színház-utca 7., I. em.

Sz. P., Baranyaszentlőrinc. Kérdésével forduljon az illetékes gazdasági hivatalhoz.

A. J., Füzesgyarmat. 1. Most is a honvéd lovasságnál szolgál, nem lépett át a csendőrséghez. 2. Sárgaszínűs fekete tábori sapkáról nem tudunk, ilyen soha sem volt.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Pallas részvénytársaság nyomdája Budapest, V., Honvéd-u. 10.

(Telefon: 5—67, 5—68.)

Felelős vezető: Tiringer Károly műszaki igazgató.